

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 24.08.1972, sp. zn. Tzv 30/72, ECLI:CZ:NS:1972:TZV.30.1972.1

Číslo: 3/1973

Právní věta: Došlo-li při plnění služebního úkolu nebo v přímé souvislosti s ním k poškození zdraví nebo k smrti úrazem, odpovídá osobám uvedeným v čl. 2 služ. předpisu FMNO Všeob-6-1 (reg. v čá. 42/1969 Sb.) za škodu tím vzniklou vojenská správa. Vojenská správa jako organizace odpovídá podle zákoníku práce i v dalších případech příslušníkům uvedeným v čl. 2 a jiným osobám za škodu vzniklou poškozením zdraví příslušníka nebo jeho smrtí úrazem za okolností uvedených v § 44a vl. nař. č. 66/1965 Sb. se změnami provedenými vl. nař. č. 60/1970 Sb. Stejně odpovídá vojákům za poškození zdraví i civilní organizace.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 24.08.1972

Spisová značka: Tzv 30/72

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Adhezní řízení, Náhrada škody

Předpisy: 140/1961 Sb. § 224 ods. 1 141/1961 Sb. § 43 ods. 2

§ 191

§ 192

§ 193

§ 194

§ 195

§ 196

§ 197

§ 198

§ 199

§ 200

§ 201

§ 202

§ 203

§ 206 ods. 2

§ 228

§ 265

§ 271 ods. 2 65/1965 Sb. § 190

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud ČSSR na základě stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSSR, zrušil výrok rozsudku vojenského obvodového soudu o náhradě škody.

Z odůvodnění:

Rozsudkem vojenského obvodového soudu byl obviněný uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák., protože dne 8. 6. 1971 v 16.11 hod. jako strážný v strážní službě na stanovišti č. 6 zasunul náboj do nábojové komory svého samopalu vz. 58, zapomněl na tuto okolnost a jakmile k němu vzápětí přicházel strážný voj. P. ze stanoviště č. 5, obrátil ve směru k němu svůj samopal, potáhl spoušť, takže ze samopalu vyšly tři rány, z nichž jedna střela zasáhla voj. P. do levého hrudníku a způsobila mu střelné poranění plic, pohrudnice, struktur hrudní stěny se střelnými zlomeninami 7. - 9. žeber vlevo s vysunutím úlomků 8. - 9. žebra. Za to byl obviněný odsouzen podle § 224 odst. 1 tr. zák. k podmíněnému trestu odnětí svobody ve výši jednoho roku. Podle § 228 odst. 1, 2 tr. ř. byl obviněný zavázán nahradit voj. P. škodu ve výši 2100 Kčs v měsíčních splátkách po 300 Kčs. Rozsudek nabyl právní moci 9. 12. 1971.

Proti tomuto rozsudku podal ve prospěch obviněného generální prokurátor ČSSR stížnost pro porušení zákona. Namítal v ní, že soud prvního stupně pochybil, když o nároku poškozeného rozhodl, protože obviněný plnil v době spáchání trestné činnosti služební povinnosti a u poškozeného šlo o pracovní úraz, jehož odškodnění mělo být řešeno podle služebního předpisu MNO-Všeob-6-1. Na základě stížnosti pro porušení zákona přezkoumal Nejvyšší soud ČSSR ve smyslu § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, které rozsudku předcházelo, a zjistil, že zákon byl porušen v ustanovení § 228 odst. 1, 2 tr. ř.

Soud prvního stupně pochybil výrokem o náhradě škody, protože prakticky rozhodl o nároku poškozeného na odškodnění za úraz, který utrpěl v souvislosti s plněním vojenských služebních povinností. Zákoník práce č. 65/1965 Sb. ve znění zák. č. 150/1969 Sb. upravuje odpovědnost pracovníka za škodu ve všech případech, kde pracovník škodu zavinil porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Pracovně právní úprava odpovědnosti pracovníka zahrnuje pak nejen případy škod, kdy pracovník škodu způsobil zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním přímo organizaci, u níž je v pracovním poměru, nýbrž i případy, kdy pracovník takto škodu způsobil třetím osobám nebo cizí organizaci.

Ministerstvo národní obrany vydalo 27. 12. 1965 služební předpis Všeob-6-1 pro vyšetřování a odškodňování úrazů a nemocí z povolání u vojenské správy. Tento předpis provádí ustanovení § § 190 - 203 zákoníku práce, pokud jde o pracovní úrazy nebo nemoci z povolání, a byl vydán v dohodě s Ústřední radou odborů podle § 206 odst. 2 zákoníku práce.

Podle čl. 52 citovaného předpisu, došlo-li při plnění služebního úkolu nebo v přímé souvislosti s ním k poškození na zdraví nebo k smrti úrazem, odpovídá osobám uvedeným v čl. 2 za škodu tím vzniklou vojenská správa.

Vojenská správa jako organizace odpovídá podle zákoníku práce i v dalších případech příslušníkům uvedeným v čl. 2 a jiným osobám za škody na zdraví vzniklé za okolností uvedených v § 44a vl. nař. č. 60/1970 Sb. Stejně odpovídá vojákům za poškození zdraví i civilní organizace.

Nároky poškozeného mohly být proto řešeny jen podle služebního předpisu FMNO-Všeob-6-1. Soud by mohl v takovém případě rozhodnout o náhradě škody jen tehdy, kdyby v souladu s čl. 64 a 65 služebního předpisu FMNO Zákl-3-3 (práv), příslušný velitel uplatnil do zahájení hlavního líčení u

soudu nárok na náhradu škody, který vojenské správě vznikl v souvislosti s odškodněním úrazu. Jak však ze spisového materiálu plyne, nebyl takový nárok příslušným velitelem u soudu uplatněn.

Vojenský obvodový soud ve svém rozhodnutí o náhradě škody tedy postupoval v rozporu s ustanovením § 43 odst. 2 tr. ř., které stanoví, že pouze ten poškozený, který má podle zákona proti obviněnému nárok na náhradu škody, jež mu byla trestným činem způsobena, je oprávněn také navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit tuto škodu, přičemž návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování (§ 206 odst. 2) a z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody uplatňuje. Z toho, co již bylo uvedeno, se podává, že vojenský obvodový soud neměl občana P. vůbec jako poškozeného v trestním řízení s jeho nárokem připustit. Poškozený může uplatnit svůj nárok na náhradu škody u vojenské správy nebo v občanskoprávním řízení (čl. 42 Všeob-6-1) a nikoliv v trestním řízení proti obviněnému.

Protože vojenský obvodový soud rozhodl o návrhu na náhradu škody nesprávně podle § 228 odst. 1, 2 tr. ř. konstatoval Nejvyšší soud ČSSR porušení zákona v tomto ustanovení a nezákonný výrok o náhradě škody zrušil. Sám totiž nemohl v daném případě ve věci rozhodnout, protože oprávněný poškozený se k trestnímu řízení se svým nárokem nepřipojil. Nejvyšší soud ČSSR nemohl však ani vrátit věc vojenskému obvodovému soudu k novému rozhodnutí, jak to navrhoval generální prokurátor ČSSR, protože ve smyslu - 271 odst. 2 tr. ř. musel vycházet z ustanovení § 265 tr. ř., které nedovoluje při zrušení výroku o náhradě škody vracet věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.